

Уредба о заштити Парка природе Голија

Уредба је објављена у "Службеном гласнику РС", бр. 45/2001 од 20.7.2001. године.

Члан 1.

Подручје планина Голије и Радочела ставља се под заштиту као Парк природе под именом "Голија" и сврстава у I категорију заштите као природно добро од изузетног значаја (у даљем тексту: Парк природе Голија).

Члан 2.

Парк природе Голија ставља се под заштиту ради очувања вредности и побољшања стања: шума, представљених пространим, квалитетним, разноврсним и у другом погледу значајним шумским екосистемима; обележја предела, садржаних у изванредној лепоти, разноврсности и динамици пејсажа; културних добара и њихове околине, међу којима су манастир Студеница споменик културе уписан у листу светске културне баштине и манастир Градац од изузетног националног значаја, као и други бројни објекти културно-историјских вредности; трајности и квалитета основних природних ресурса (воде, земљиште и биљни покривач), укључујући и простор као урбанистички ресурс; биолошке разноврсности засноване на великом броју врста биљака и животиња и њихових заједница и присуству ретких, ендемичних и реликтних врста; гео-наслеђа, представљеног необичним и атрактивним облицима рељефа и бројним водним објектима и појавама у виду извора планинских водотока и тресавских језера.

Члан 3.

Парк природе Голија обухвата делове подручја општина Ивањица, Краљево, Рашка, Нови Пазар и Сјеница, укупне површине 75.183,00 ха и то у 27.306,00 ха државној, а 47.877,00 ха у приватној својини: на подручју општине Ивањица 41.306,00 ха и то 17.086,00 ха у државној, а 24.669,00 ха у приватној својини, на катастарским општинама Брусник, Вионица, Врмбаје, Вучак, Глеђица, Градац, Дајићи, Добри До, Коритник, Куманица и Чечина, Братљево, Медовина и Смиљевац; на подручју општине Краљево 12.049,00 ха и то 2.845,00 ха у државној, а 9.204,00 ха у приватној својини, на катастарским општинама Брезова, Бзовик, Врх, Долац, Дражевићи, Митићи, Ушће, Река, Рудно, Засад, Орља Глава и Савово; на подручју општине Рашка 12.623,00 ха и то 4.616,00 ха у државној, а 8.007,00 ха у приватној својини на катастарским општинама Бинићи, Боровиће, Градац, Крушевица и Плешан; на подручју општине Нови Пазар 5.891,00 ха и то 1.768,00 ха у државној, а 4.123,00 ха у приватној својини, на катастарским општинама Драмиће, Кузмичево, Мухово, Раст и Радаљица; и на подручју општине Сјеница 2.865,00 ха и то 991,00 ха у државној, а 1.874,00 ха у приватној својини на катастарској општини Шаре.

Опис граница Парка природе Голија са графичким приказом одштампан је уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Члан 4.

На подручју Парка природе Голија установљава се режим заштите I степена, површине од 553,80 ха, режим заштите II степена, површине 3.883,10 ха и режим заштите III степена, површине 70.746,10 ха.

Режим заштите I степена обухвата следеће локалитете:

- 1) "Испод Јанковог камена", површине 60,80 ха и обухвата одсеке а, б, и Рз у 15. и 16. одељењу Г.Ј. "Голија";
- 2) "Пашина чесма", површине 0,20 ха и обухвата 52. одељење, Г.Ј. "Голија";
- 3) "Каралићи", површине 34,00 ха и обухвата 20. одељење, Г.Ј. "Голија";
- 4) "Водица", површине 63,60 ха и обухвата 32. одељење, Г.Ј. "Голија";

- 5) "Тресава на белим водама", површине 15,20 ха у одељењу 41, Г.Ј. "Дајићке планине";
  - 6) "Дајићко језеро", површине 1,00 ха и обухвата одсеке 2. и 3. одељења 16, Г.Ј. "Дајићке планине";
  - 7) "Палеж", површине 38,00 ха и обухвата 23. одељење, Г.Ј. "Дајићке планине";
  - 8) "Испоснице", површине 20,50 ха и обухвата одсеке р 50. и 51. одељења Г.Ј. "Горња Студеница";
  - 9) "Кошанинова језера", површине 26,80 ха и обухвата 3. одељење Г.Ј. "Црепуљник";
  - 10) "Црепуљник", површине 65,80 ха и обухвата одељења 19. и 20. Г.Ј. "Црепуљник";
  - 11) "Радочело", површине 44,00 ха и обухвата 42. одељење, Г.Ј. "Радочело-Црепуљник";
  - 12) "Изубра", површине 66,10 ха и обухвата одељења 1, 2, 3, 4, 7, 8, и 9, Г.Ј. "Брусничке шуме";
  - 13) "Плакаоница", површине 24,80 ха и обухвата одсеке б, ц, е и ф одељења 6. Г.Ј. "Бисер вода-Црни врх-Радуловац";
  - 14) "Равнине", површине 32,40 ха и обухвата 28. одељење, Г.Ј. "Бисер вода-Врањи крш-Лиса-Борје";
  - 15) "Изнад љутих ливада", површине 27,60 ха и обухвата 34. одељење, Г.Ј. "Бисер вода-Црни врх-Радуловац";
  - 16) "Црна река", површине 28,80 ха и обухвата 59. и 60. одељење, Г.Ј. "Бисер вода-Црни врх-Радуловац";
  - 17) "Радуловац", површине 4,00 ха и обухвата чистину 5, 51. одељење, Г.Ј. "Бисер вода-Црни врх-Радуловац";
  - 18) "Извориште Црне реке", површине 0,20 ха.
- Режим заштите II степена обухвата следеће локалитете:
- 1) "Јанков камен", површине 390,20 ха и обухвата одељења 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 17, 18, 45. и 46., Г.Ј. "Голија";
  - 2) "Бојово брдо", површине 133,95 ха и обухвата одељења 47, 48. и 52, Г.Ј. "Голија";
  - 3) "Јелића стругара", површине 12,00 ха и обухвата одсек а, одељења 53, Г.Ј. "Голија";
  - 4) "Голијска река", површине 851,00 ха и обухвата одељења 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 37, 38, 68, 69, 70, 71, 72 и 73, Г.Ј. "Голија";
  - 5) "Међугорски поток", површине 390,20 ха и обухвата одељења 1, 2, 3, 4, 57, 58, 59 и 60, Г.Ј. "Дајићке планине";
  - 6) "Беле воде", површине 84,40 ха и обухвата одељења 41. и 42, Г.Ј. "Дајићке планине";
  - 7) "Дајићи", површине 55,80 ха и обухвата одсек б у одељењу 6, 16 и 17, Г.Ј. "Дајићке планине";
  - 8) "Јеленовица", површине 125,20 ха и обухвата одељења 22, 23 и 24, Г.Ј. "Дајићке планине";
  - 9) "Орлов камен", површине 132,35 ха и обухвата одељења 10, 11. и 12, Г.Ј. "Дајићке планине";
  - 10) "Градина", површине 226,70 ха и обухвата одељења 46, 47, 48, 49, 50, 51. и 52, Г.Ј. "Горња Студеница";
  - 11) "Под црепуљником", површине 362,10 ха и обухвата одељења 2б, 3а, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 21, 25. и 26, Г.Ј. "Црепуљник";
  - 12) "Радочело II ", површине 82,40 ха и обухвата одељења 41. и 43, Г.Ј. "Радочело-Црепуљник";
  - 13) "Брусничке шуме", површине 194,60 ха и обухвата одељења 2, 4, 7, 8. и 9, Г.Ј. "Брусничке шуме";
  - 14) "Плакаоница II ", површине 86,80 ха и обухвата одсеке а и б, одељења 6. и 7, Г.Ј. "Бисер вода-Црни врх-Радуловац";

15) "Ретко Бучје", површине 134,80 ха и обухвата одељења 26, 27, 30. и 31, Г.Ј. "Бисер вода-Врањи крш-Лиса-Борје";

16) "Угљаре", површине 52,80 ха и обухвата одељења 7. и 8, "Бисер вода-Црни врх-Радуловац";

17) "Љуте ливаде", површине 282,00 ха и обухвата одељења 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 33. и 39, "Бисер вода-Црни врх-Радуловац";

18) "Влашки мост", површине 231,20 ха и обухвата одељења 44, 45, 47, 57, 58, 59. и одсек б одељења 60, "Бисер вода-Црни врх-Радуловац";

19) "Суви брег", површине 25,60 ха и обухвата део одељења 51, "Бисер вода-Црни врх-Радуловац";

20) "Одвраћеница", површине 29,00 ха и обухвата део одељења 51, "Бисер вода-Црни врх-Радуловац".

Остали простор заштићеног добра обухвата режим заштите III степена.

Члан 5.

На подручју Парка природе Голија у режиму заштите I степена, забрањује се коришћење природних богатстава и искључују сви други облици коришћења простора и активности осим научних истраживања, контролисане едукације и коришћења постојећих службених и јавних путева.

На подручју режима заштите III степена забрањује се:

1) изградња индустријских, инфраструктурних, хидротехничких и других објеката чији рад и постојање могу изазвати неповољне промене квалитета земљишта, вода, ваздуха, живог света, лепоте предела, културних добара и њихове околине;

2) градња стамбених, економских помоћних објеката пољопривредних домаћинстава и викенд објеката изван грађевинских подручја утврђених посебним планским и урбанистичким документима, односно градња објеката пољопривредних домаћинстава изван постојећих грађевинских парцела до доношења тих докумената;

3) експлоатација минералних сировина, изузев коришћења привремених мајдана камена и позајмишта земље и речног материјала;

4) разградња и други видови уништавања објеката који по архитектонско-грађевинским одликама и времену настанка и намени представљају споменике народног градитељства;

5) уништавање врста биљака и животиња заштићених као природне реткости;

6) преоравање земљишта, крчење и шума и обављање других радњи на местима и на начин који могу изазвати процесе јаке и ексцезивне водне ерозије и неповољне промене предела;

7) складиштење, одлагање и бацање смећа и отпадних материјала изван места одређених за ту намену, као и нерегулисано одлагање стајског ђубрета;

8) руковање отровним хемијским материјама и нафтним дериватима на начин који може проузроковати загађивање земљишта и вода.

На подручју режима заштите II степена, осим забрана дефинисаних за простор у режиму заштите III степена, забрањује се:

1) експлоатација минералних сировина, укључујући и привремена позајмишта;

2) каптирање извора и изградња брана;

3) риболов;

4) лов, осим за потребе одржавања здравственог стања и бројности дивљачи на простору Бојевог брда;

5) чиста сеча и крчење шума, кресање лисника и непланско коришћење дрвне масе у односу на циљеве и принципе газдовања шумама;

6) садња, засејавање и насељавање врста биљака и животиња страних за природни живи свет овог подручја, осим већ постојећих;

7) преоравање природних ливада и пашњака;

8) просецање нових јавних путева.

На подручју Парка природе Голија обезбеђује се: заштита и праћење стања биљних и животињских врста, њихових популација и станишта; примена мера у газдовању шумама којима се осигурава побољшање стања и повећање површина

шумских екосистема, очување репрезентативних шумских састојина и флористичке и фаунистичке разноврсности; реинтродукција и реконолизација аутохтоних врста и друге активности на очувању и унапређивању стања популација угрожених врста флоре и фауне; кошење ливада и побољшања пашњачких површина; контролисано сакупљање биљних и животињских врста; контролисана испаша на пашњачким површинама и уређење појила за стоку; коришћење пољопривредног земљишта и сточарство на устаљен, традиционалан начин; уређење и коришћење простора у складу са прописаним режимом заштите на начин којим се омогућава очување природних вредности споменика културе; уређење, изградња и инфраструктурно опремање простора за потребе туризма и рекреације; обнављање и одржавање пољских, шумских и других путева и објеката народног градитељства; уређење села и сеоских средишта; успостављање мониторинга; научноистраживачки и образовни рад и презентација природних и културних вредности Парка природе.

Члан 6.

Заштита и развој Парка природе Голија спроводи се према програму заштите и развоја (у даљем тексту: Програм).

Програм садржи: циљеве и приоритетне задатке и активности на спровођењу режима заштите из члана 5. ове уредбе, нарочито задатке: у заштити шума сагласно прописаним условима у газдовању по степенима заштите; ретких биљака и њихових заједница; на заштити фауне; у установљавању мониторинга; научноистраживачких, културних, васпитно-образовних и туристичких активности; на успостављању и развијању сарадње са локалним становништвом и другим корисницима природног добра; на презентацији и неопходном опремању подручја за остваривање наведених активности и задатака, средства потребна за реализацију овог програма, као и начин њиховог обезбеђења.

Програм се доноси за период од пет година, а остварује се годишњим програмом који садржи задатке и послове који се реализују у текућој години, динамику њиховог извршавања и висину потребних средстава.

На Програм, на који су претходно прибављена мишљења министарства надлежних за послове пољопривреде, шумарства, водопривреде, урбанизам, науке и културе, сагласност даје министарство надлежно за послове заштите животне средине.

Члан 7.

О Парку природе Голија стара се Јавно предузеће "Србијашуме" (у даљем тексту: Предузеће).

Члан 8.

Предузеће у обављању послова заштите и развоја Парка природе Голија обезбеђује спровођење Програма, прописаних режима заштите и очувања природног добра, научноистраживачке, културне, васпитно-образовне, информативно-пропагандне и друге активности, доноси Програм и годишњи програм заштите и развоја.

Предузеће подноси извештај о остваривању програма из члана 5. ове уредбе до 15. децембра за текућу годину министарству надлежном за заштиту животне средине.

Члан 9.

Предузеће у обављању послова заштите и развоја Парка природе Голија обезбеђује обележавање природног добра, унутрашњи ред и чуварску службу у складу са актом који доноси уз сагласност министарства надлежног за послове заштите животне средине.

Актом из става 1. овог члана уређују се правила за спровођење режима заштите и развоја, а нарочито: начин и услови кретања и боравка посетилаца, коришћења рекреативних и других јавних површина, постављања информативних и других ознака, мере заштите приликом обављања научних истраживања и извођења

истражних радова, услови за обављање дозвољених делатности и посебне мере и ограничења у спровођењу режима заштите.

Правила одређена актом из става 1. овог члана и друге неопходне информације за спровођење режима заштите Предузеће је дужно да на погодан начин јавно огласи, тако да буду доступна корисницима и посетиоцима.

Члан 10.

Средства за заштиту и развој Парка природе Голија обезбеђују се из прихода остварених обављањем делатности Предузећа, из средстава у буџету Републике и из других извора у складу са законом.

Члан 11.

Програм из члана 6. ове уредбе Предузеће ће донети у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове уредбе, а годишњи програм у року од 90 дана од дана ступања на снагу Програма.

До доношења Програма Предузеће може послове заштите обављати према привременом програму заштите и развоја који доноси у року од 60 дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Члан 12.

Планови и програми уређења простора, шумске, ловне, водопривредне, пољопривредне и друге основе и програми који обухватају заштићено подручје усклађују се са Просторним планом Републике Србије, Програмом и режимима заштите утврђеним овом уредбом.

За подручје Парка природе Голија доноси се одговарајући просторни план у складу са законом.

Члан 13.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

ОПИС ГРАНИЦА ПАРКА ПРИРОДЕ ГОЛИЈА

Граница природног добра почиње од тачке у којој се додирују КО Тадење (Краљево), КО Зарево (Рашка) и КО Крушевица (Рашка). Одатле иде на југ спољном границом следећих катастарских општина обухватајући их: КО Градац, КО Боровиће, КО Плешин (општина Рашка), КО Драмиће, КО Кузмичево, КО Рас, КО Радалица, КО Мухово (општина Нови Пазар), КО Шаре (општина Сјеница), наставља даље границом КО Медовине (општина Ивањица) до раскрснице локалних путева (725 м југозападно од тригометра Куњеж 1.469 м н.в.). Од те тачке граница природног добра наставља на север источном границом локалног пута, пресецајући тако КО Медовине све до границе са КО Ерчаге. Граница даље наставља источним ободом овог пута ка северу све до узвишења Клик (тригометар 1.284). Одатле граница наставља ка северу секући КО Ерчаге, такође источним ободом поменутог пута, до Тодорове косе одакле вододелницом узвишења долази до тригометра 1.329 и коте 1.371. Одатле иде вододелницом до Карађорђевог шанца (тригометар 1.389), Црног камена (кота 1.199), преко Јереминог крша (тригометар 988) вододелницом до почетка макадамског пута 275 м југозападно од манастира Ковиле. Даље наставља западном ивицом макадамског пута у правцу североистока до границе КО Глеђице (код тригометра 1.154), обухвата ову катастарску општину њеном западном границом до границе КО Братљево (Бојовско брдо - тригометар 1.113), сече ову катастарску општину тако што иде источним ободом локалног пута до коте 1.085, скреће на североисток до тригометра 1.157 и до заједничке тачке између КО Братљево, КО Косовица и КО Куманица. Граница природног добра наставља спољном границом следећих катастарских општина обухватајући их истовремено: КО Куманица, КО Добри До, КО Врмбаје (Ивањица), КО Милиће (Краљево) дуж тока реке Студенице све до ушћа Граићке реке. Одатле сече КО Орља Глава тако што вододелницом иде ка североистоку до Ошље брда (тригометар 728) и даље вододелницом до коте

855, изохипсом 850 м н.в. до Бажалских кршева, да би код Бабиног гроба скренула ка северу до Бажалских страна, а одатле до Градине (тригонометар 1.152) и КО Савово, сече ову КО вододелницом преко Белих стена и Савиног дуба до ушћа Савашнице, наставља током Студенице до заштићене околине манастира Студеница, обухвата је у целини и наставља источном границом КО Долац, КО Врх, КО Река, КО Дражиниће (Краљево) и КО Крушевица (Рашка) и долази до почетне тачке.

Графички приказ мапе која је саставни део ове уредбе није посебно дат из техничких разлога.